

Bevezetés a kommunikációelméletbe

2.

Marshall McLuhan

A világtörténelem **kommunikációs korszakai:**

1. Az orális kultúra korszaka
2. Az írásbeliség kora
3. Az elektronikus médiumok kora

A kommunikáció fejlődése

1. A **beszéd** megjelenése

kb. 30000 évvel ezelőtt alakult ki

Biológiai feltételek:

- felegyenesedett járás → kéz használata
 - hangképző szervek helyzetének megváltozása
- hangképző szervek fejlődése, alkalmassá válása a beszédre
- az agy térfogatának növekedése

Társadalmi feltételek:

- a differenciált munkavégzés kialakulása
- az ősi közösségek, majd az ősközösségi társadalom létrejötte

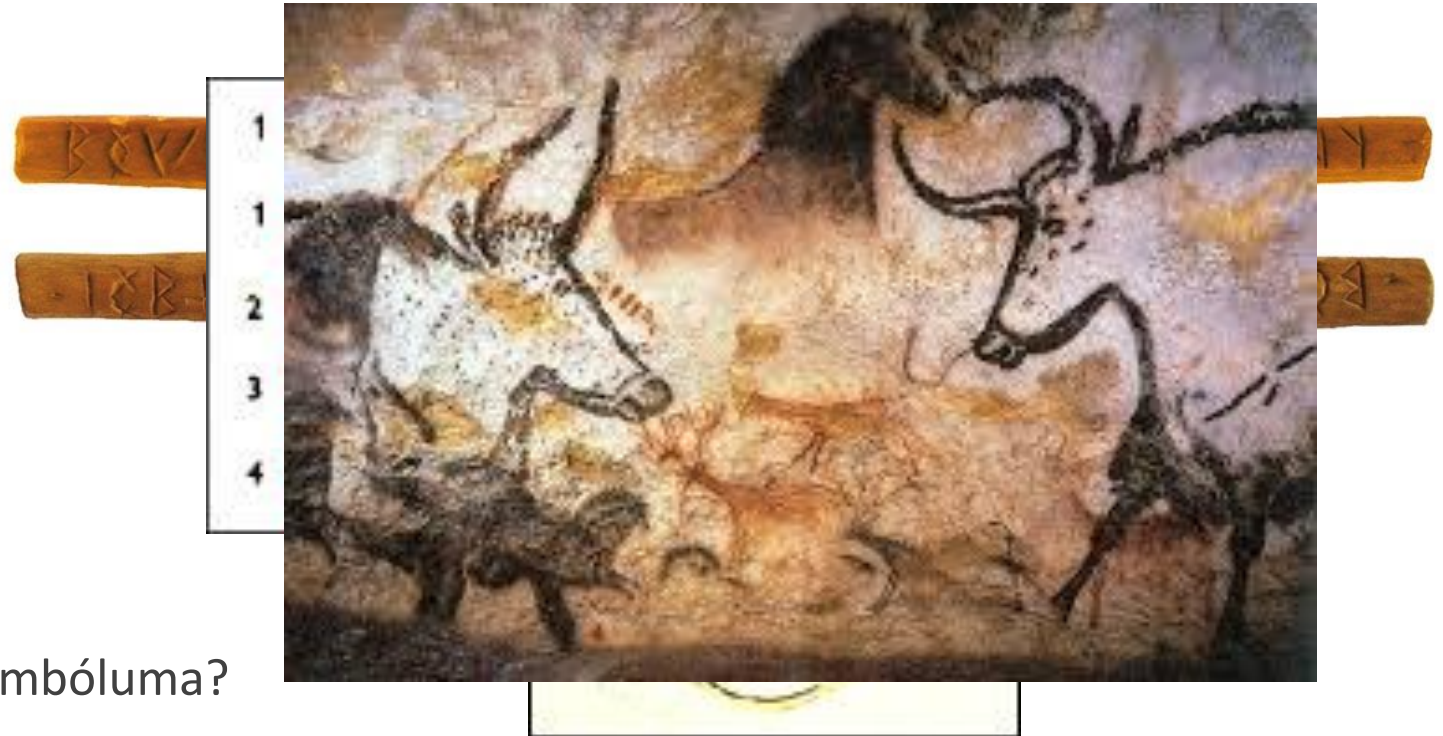
A kommunikáció fejlődése

2. Az írás kialakulása

2.1. Az írás előzményei: az emlékeztetés és a gondolatközlés eszközei

- billog
- rováspálca
- hírnökbot
- csomójelek
- kagylófüzérék
- barlangrajzok

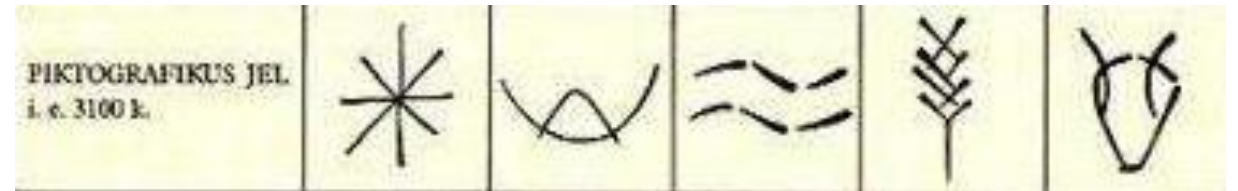
? műalkotás vagy kezdetleges írás szimbóluma?

A kommunikáció fejlődése

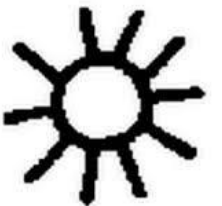
2.2. Képirás/piktográfia

- stilizált ábra (egy konkrét tárgy)
- hol egy szót jelent, hol egy mondatot
- nem köthető egyetlen nyelv szókincséhez

2.3. Fogalomírás/ideográfia

- a képirás jeleit az elsődleges jelentésen túl más összefüggéseiben is használják
- bizonyos társadalmi közmegegyezést feltételez, de a jeleknek nincs rögzített hangértéke
- nem köthető egyetlen nyelv szókincséhez

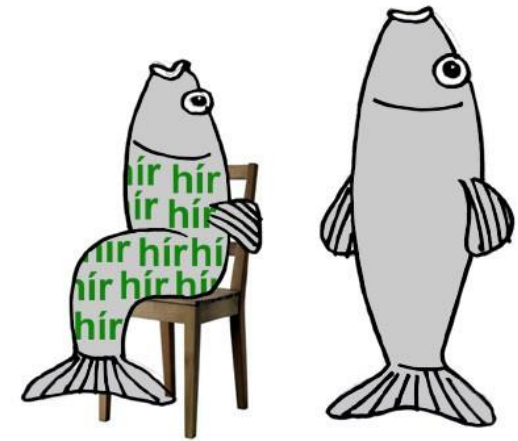
A kommunikáció fejlődése

2.4. Szó- vagy szótagírás

- jel és hangalak összeforrása > szóírás
- egy szótagú szavakból állították össze a hosszabb szavakat > szótagírás

2.5. Betűírás

- újonnan felfedezett helyek, új uralkodók neveinek lejegyzésének módjai:
 - a) új jel bevezetése
 - b) akrofónia: a szóírás jeleinek a kezdőhangok leírására való alkalmazása
- csak beszédhangokat, a szavak hangalakját rögzíti, közömbös a tartalom

Cretan pictographs	Phoenician	Early Greek	Classical Greek	Latin	Modern English
			A	A	A
			B	B	B
			Γ	C	C
			Δ	D	D
			E	E	E

A kommunikáció fejlődése

3. A könyvnyomtatás megjelenése

- 1440. Johannes Gutenberg
- 1962. Marshall McLuhan: A Gutenberg-galaxis
- ↔ Mark Herring: 10 ok a papírkönyv mellett

4. Az **elektronikus** közlési és rögzítési technikák megjelenése

- távíró 1838. Samuel Finley Breese Morse
- telefon 1876. Alexander Graham Bell
- rádió Nikola Tesla, Guglielmo Marconi (1901) és Alekszandr Popov
- televízió 1924. Tihanyi Kálmán

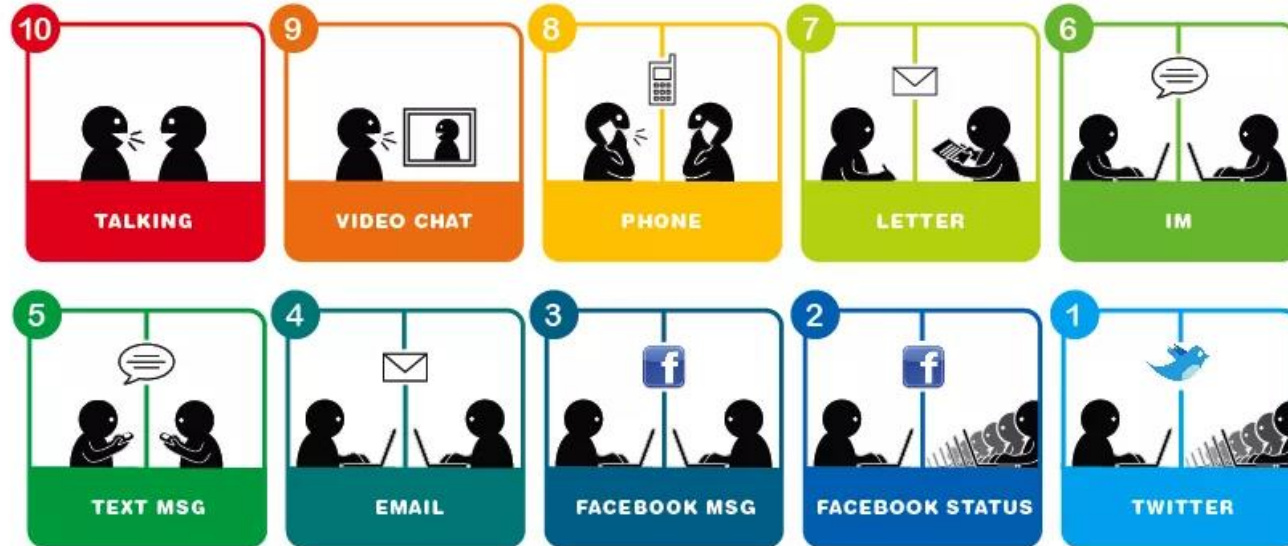

A kommunikáció fejlődése

5. **CMC** = computer-mediated communication, számítógép közvetítette kommunikáció

e-mail, fórum (-poszt és -komment), blog, vlog, tweet, cset és IM (instant messaging), poszt a közösségi oldalakon, komment, sms

10 LEVELS OF INTIMACY IN TODAY'S COMMUNICATION

A kommunikációelmélet 7 tradíciója

Robert Craig

1. A szociálpszichológiai hagyomány
2. A kibernetikai hagyomány
3. A retorikai hagyomány
4. A szemiotikai hagyomány
5. A szociokulturális hagyomány
6. A társadalomkritikai hagyomány
7. A fenomenológiai hagyomány

1. A szociálpszichológiai hagyomány

a kommunikáció mint interperszonális befolyásolás

olyan ok-okozati összefüggéseket keresnek, amelyek megjósolják, mikor lesz sikeres egy bizonyos kommunikációs viselkedés és mikor nem

Carl Hovland (a Yale egyetemen vezetett 30 fős kutatócsoport)

A Yale Attitűd Vizsgáló Csoport a meggyőzési lehetőségek három okát kutatta:

- Ki - az üzenet forrása (szakértelem, megbízhatóság)
- Mit - az üzenet tartalma (segélykérés, az érvek sorrendje)
- Kinek - a befogadó jellemzői (személyiség, befolyásolhatóság)

Mitől lesz valami hiteles?

Szakértelem és jellem

2. A kibernetikai hagyomány

A kommunikáció mint információfeldolgozás

Norbert Wiener – kibernetika elnevezés megszületése, a visszacsatolás-fogalom

A kommunikációt összekötő kapocsnak tekinti bármilyen rendszer (számítógép, család, szervezet vagy a média) különálló részei között.

3. A retorikai hagyomány

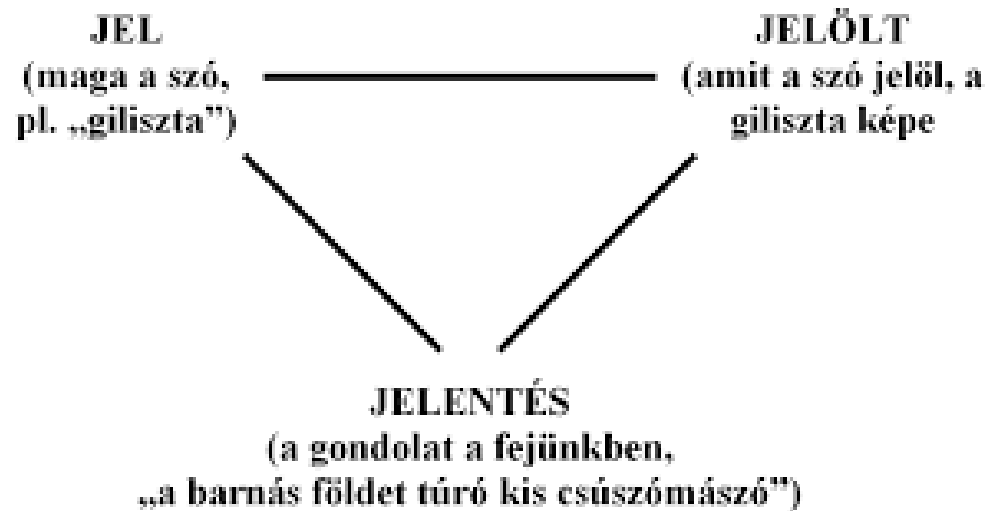
A kommunikáció mint jól megszerkesztett nyilvános beszéd

4. A szemiotikai hagyomány

A kommunikáció mint a jelek segítségével történő jelentésátvitel folyamata

A szavak mint speciális jelek, szimbólumok.

Ogden és Richards: szemantikai háromszög

5. A szociokulturális hagyomány

A kommunikáció mint a társadalmi valóság létrehozója és megtestesítője

Az emberek a kultúrát beszéd közben teremtik meg újra és újra.

A valóságról alkotott képünket erősen befolyásolja a nyelv: a nyelv határozza meg hogyan látjuk észleljük a világot. (Sapir és Whorf)

you, du – Sie, te – ön/maga, japánban sokféle változat

– you (singular) –

(name and honorific)			formality depends on the honorific used	both	
<i>anata</i>	あなた	貴方, 貴男, 貴女	formal/informal	both	The kanji are very rarely used. The only second person pronoun comparable to English "you", yet still not used as often in this universal way by native speakers, as it can be considered having a condescending undertone, especially towards superiors. ^{[3][8][better source needed]} For expressing "you" in formal contexts, using the person's name with an honorific is more typical. More commonly, <i>anata</i> may be used when having no information about the addressed person; also often used as "you" in commercials, when not referring to a particular person. Furthermore, commonly used by women to address their husband or lover, in a way roughly equivalent to the English "dear".
<i>anta</i>	あんた		informal	both	Contraction of あなた <i>anata</i> . ^[7] Can express contempt, anger or familiarity towards a person. Generally seen as rude or uneducated when used in formal contexts.
<i>otaku</i>	おたく	お宅, 御宅	formal, polite	both	A polite way of saying "your house", also used as a pronoun to address a person with slight sense of distance. <i>Otaku/otakkilota</i> turned into a slang term referring to a type of geek/obsessive hobbyist , as they often addressed each other as <i>otaku</i> .
<i>omae</i>	おまえ	お前	very informal	both (masculine)	Similar to <i>anta</i> , but used by men with more frequency. ^[8] Expresses the speaker's higher status or age, or a very casual relationship among peers. Often used with おれ <i>ore</i> . ^[8] Very rude if said to elders. Commonly used by men to address their wife or lover, paralleling the female use of "anata".
<i>temee, temae</i>	てめえ, てまえ	手前	rude and confrontational ^[7]	mainly males	Literal meaning "the one in front of my hand". <i>Temee</i> , a reduction of <i>temae</i> , is more rude. Used when the speaker is very angry. Originally used for a humble first person. The Kanji are seldom used with this meaning, as unrelated to its use as a pronoun, 手前 can also mean "before", "this side", "one's standpoint" or "one's appearance".
<i>kisama</i>	きさま	貴様	extremely hostile and rude	mainly males	Historically very formal, but has developed in an ironic sense to show the speaker's extreme hostility / outrage towards the addressee.
<i>kimi</i>	きみ	君	informal	both	The kanji means "lord" (archaic) and is also used to write <i>-kun</i> . ^[10] Informal to subordinates; can also be affectionate; formerly very polite. Among peers typically used with 僕 <i>boku</i> . ^[8] Often seen as rude or assuming when used with superiors, elders or strangers. ^[8]
<i>kika</i>	きか	貴下	informal, to a younger person	both	
<i>kikan</i>	きかん	貴官	super formal, used to address government officials, military personnel, etc.	both	
<i>on-sha</i>	おんしゃ	御社	formal, used to the listener representing your company	both	only used in spoken language.
<i>ki-sha</i>	きしゃ	貴社	formal, similar to <i>onsha</i>	both	only used in written language as opposed to <i>onsha</i>

6. A társadalomkritikai hagyomány

A kommunikáció mint intellektuális kihívás az igazságtalan diskurzus ellen

Frankfurti Iskola: Horkheimer, Adorno, Marcuse

„A történelmet a szenvedés igazságtalan elosztása jellemzi.”

Mi ellen?

1. A nyelv kisajátítása a hatalmi előnyök érdekében.
2. A tömegtájékoztatás szerepe az elnyomással szembeni érzékenység tompításában.
3. A tudományos módszerekbe vetett vak hit és a tapasztalati úton szerzett eredmények kritika nélküli elfogadása.

7. A fenomenológiai hagyomány

Fenomenológia: a mindennapi élet elemzése az azt megélő személy szempontjából

A kommunikáció mint önmagunk és mások felfedezése a dialóguson keresztül

„Sem a Biblia, sem a próféták, sem Freud, sem a kutatás, sem Isten, sem az ember kinyilatkoztatásai nem érnek többet saját közvetlen tapasztalatomnál.” Carl Rogers pszichológus

Rogers: a páciensek javulásához a biztonságos kommunikációs környezet is hozzájárul:

1. a tanácsadó kongruenciája (belső és külső megnyilvánulások közötti összhang)
2. a feltétel nélküli pozitív odafordulás
3. empatis megértés

A kommunikációelmélet tradícióinak határai

